

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת משפטים תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 471

בני אמונים

בני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ללמד על מנת לקיים

בחסד ה' יתברך זכה עלון זה על שלל מדוריו המגוינים להערכה רבה בקרב הצבור. במהלך שנות הופעתו קבלתי מכתבים מקוראים המביעים את תודתם הגדולה על התועלת הרבה והחזק הגדול שהם מפיקים מהעלון.

ברצוני להפנות את תשומת לבכם למשפט קצר החקיק דרך קבע עלי גליון זה, ומקורו מדברי הרמב"ן באגרתו הידועה: "וכאשר תקום מן הספר תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו".

משמעותו של משפט זה, עבודה, קורא יקר, היא פשוטה: אל תסתפק בקריאת מדורי העלון, שכן תכליתו של כל למוד הוא לראות כיצד נתן לישים את הדברים בחיי המעשה.

קראת את העלון? הנהיית? פעת שאל את עצמך מה אתה לוקח עמך מעלון זה? מהן התובנות הרוחניות שלמדתי ממנו ותוכל לנהג בהן הלכה למעשה.

מלים קדושות אלו היו שגורות בלשונו וחקיקות בלבו של אבי מורי ר' חיים בן ציון ב"ר אהרן אבי זצ"ל. אבי זצ"ל שרגיל היה להגות באגרתו של הרמב"ן, הקפיד כל ימיו שלמדודו לא ישאר בבחינת למוד גרידא, אלא יהיה תמיד בבחינת הלכה למעשה.

הנהגה זו היא שהביאתו לדבק בכל לבו בעניית אמן. בהתאם להוראת הרמב"ן הוא תבע מעצמו לקיים את מאמרי חז"ל שצאח בענין ולשים את הנהגות אבותיו והנהגות גדולי הדורות.

חשבתי לומר שעל קיום דברי הרמב"ן הלכו אנו מבקשים מדי בקר בברפת 'אהבה רבה': "ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמע ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים". כלומר, מבקשים אנו מלפני הקדוש ברוך הוא שיתן בנו בינה שפך למודנו יהיה על מנת "לשמור ולעשות ולקיים".

עיון בעלון זה, המחודד את גדל מעלתה של עניית אמן ומלמד על גדל שכרה, אמור אפוא להביא את המעיין לדבק בעניית אמן צעד אחר צעד; אם בשמיעת ברכות השחר מהסובבים אותו ואם בהקפדה לברך כל ברכה בקול נדי לזכות אחרים באמן. וכבר הבטיחונו חכמים (אבות ד ה): "הלומד על מנת לעשות מספיקים בידו ללמד וללמד לשמור ולעשות".

בקריאת 'לשמור ולעשות ולקיים' שבת שלום

213 218 מכונסין

ברכה על מצות הלואה

"אם כסף תלווה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימונו עליו נשך" (כב כד) פרש רש"י (ע"פ מכילתא משפטים פרשה יט) שעל אף שבדרך כלל המלה "אם" אינה מתפרשת כצווי אלא כתנאי, פסוק זה הוא אחד משלושה פסוקים בתורה שגאמרה בהם המלה "אם" כצווי, והכתוב "אם כסף תלווה" בא לצוות על הלואה לעני. אלא שיש לשאל: מאחר שההלואה היא מצות עשה, מדוע לא תקנו ברכה על קיום מצוה זו?

באר רבי הונתן איבשיץ: כתב הראב"ד שאין אדם מברך על מצוה שחיובה נובע מחמת חסרון שנגרם לחברו, כי אם יברך הרי הוא כמודה על אותו חסרון (אבודתהם שער ג). הצריך ללוות מהאלת הוא קללה ופורהנות, שהרי בברכות האמורות בפרשת כי תבא נאמר (דברים כח יב): "והלוית גוים רבים ואתה לא תלווה", בעוד הקללה שפגודה היא (שם מד): "הוא ילווה ואתה לא תלווה", לפיכך לא תקנו לברך על מצות ההלואה (תמים' צ א).

בענין זה מובא בשם האדמו"ר רבי מנחם מנדל מרמינוב, שאדם הנזקק להלואה, בל יתפלל על כך, לפי שאין לאדם להתפלל שתתקיים בו דבר שהתורה מחשיבה כקללה (אגרא דפרקא' ס' קה).

עוד תרץ החידושי הרי"מ (חומ"צ א) על פי שיטת הראשונים שרק המלוה לעני מקיים מצוה, ואולם הלואה למי שאינו עני אינה כלולה במצוה זו, וכפשוטו לשון הכתוב: "אם כסף תלווה את עמי את העני...". (ראה רמב"ם מלוה א א). הואיל ואדם מחיב להלוות למי שמציג עצמו כעני, גם אם אין הדבר ברור לו שהוא אכן עני, לא תקנו לברך על קיום מצוה זו, שמא הלווה הוא רמאי המציג עצמו כעני, ונמצא המלוה מברך ברכה לבטלה.

'נעשה ונשמע' - ב'יחידו של עולם'

"ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" (כד ז) על הפסוק (שה"ש ב ג): "כתפוח בעצי היער פו דודי בין הבנים", דרשו חכמים במסכת

שבת (פח א): "למה נמשלו ישראל לתפוח? לומר לה: מה תפוח זה פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדמו געשה לנשמע". ותמהו התוספות (שם ד"ה פרו): הרי לא את ישראל המשיל הכתוב לתפוח, כי אם את הקדוש ברוך הוא המכנה: "דודי"?

באר האדמו"ר רבי יהושע מפעלז:

בהצרת 'נעשה ונשמע' הלכו ישראל בדרכיו של הקדוש ברוך הוא, שהרי אף הוא עונה לישראל בטרם ישמיעו לפניו את תפלתם, ככתוב (ישעיה סה כד): "והיה טרם יקראו ואני אענה". לכך פונו חכמים בדבריהם: לא רק את הקדוש ברוך הוא דפה הכתוב לתפוח שפריו קודם לעליו, אלא אף את ישראל ההולכים בדרכיו, ככתוב: "כן דודי" - הקדוש ברוך הוא "בין הבנים" - בני ישראל.

בזאת פרש הרבי את אשר אנו משוררים בזמירות יום השבת: "ונבאו כלם בבית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד", באומרים "נעשה ונשמע" נהגו בני ישראל "כאחד" - כיחידו של עולם, שאף הוא מקדים "נעשה" ל"נשמע" ('שרון' קצ"ב ב' עמ' קצ).

תפלה לרבים - ברכה ליחיד

"ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך" (כג כה)

חכמים (ב"מ צב ב) פרו פסוק זה כך: אם יקום אדם בבקר ויעבד את קונו 'עבודת הלב' בקריאת שמע ותפלה, יברך ה' את המים ואת הלחם שאוכל אחר תפלתו, ומבטח לו שישיר ה' מחלה מקרבו. ומקשים: מדוע הזכרה כאן התפלה בלשון רבים - "ועבדתם", ואלו השוכר ויברך את לחמך...? - "בלשון יחיד?"

ב'מדרש לקח טוב' באר שהכתוב מסיים בלשון יחיד, להדגיש שבזכות התפלה יברך הקדוש ברוך הוא את לחמו של כל אחד ואחד מישראל בפני עצמו, ולא יהיו ישראל נזקקים זה לזה.

עוד באר בעל הטורים: פתחה התורה בלשון רבים כיון שתפלת הרבים רצויה ומתקבלת, וסימה בלשון יחיד לפי שכל יחיד ויחיד מקבל את פרוסתו בהשגחה פרטית בהתאם לצרכיו.

סדור שנשלח משמים

ש'חטף' ממנו את הסדור מבלי להסביר לו למה ומדוע...

"מבלי ידיעה זכית להיות שתף עמי במצוה עצומה של 'חסד של אמת'", הסביר ר' אורי לבן שיחו, "בזכותך זכתה נשמה יהודית ערירית וגלמודה להפטר מהעולם בכבוד".

"רק ברשותך", פנה ר' אורי לאיש בטרם נפרד ממנו, "אני ממש מסקרן לדעת, מה הביא אותך להסתובב בשעת בקר כה מאחרת במחלקה כשסדור בידיך?"

התשובה שקבל הפתיעה אותו לחלוטין:

האיש ספר לר' אורי כי הוא עובד באחד מאגפי בית החולים, ובחדר הסמוך למשרדו עובד יהודי רחוק בתכלית משמירת תורה ומצוות. לאחרונה החל אותו היהודי להתקרב מעט לאלוקיו, ולהתחזק בהדרגה בקיום התורה והמצוות; הוא קבל על עצמו מצוה ועוד מצוה, ואתמול בערב קבל על עצמו להתחיל לומר בכל יום את ברכות השחר מתוך סדור, כדי להודות לה' על כל החסדים שגומל עמו בכל יום ויום בכונה.

אמש הוא הכין לעצמו סדור כדי שיוכל לקיים באמצעותו את הקבלה. אלא שבבקר יצא מהבית בחפזון, ולצערו הרב שכח לקחת את הסדור.

הוא הגיע למשרד והחל בעבודתו, אלא שאז נזכר בקבלה שקבל. כיון ששכח את הסדור בביתו, הוא נטה בתחלה לשכנע את עצמו שאולי יותר היום ויתחיל מחר, אלא שמיד הוא התחזק והחליט כי הוא חייב לכל הפחות לנסות. כשיצא מהחדר הוא פגש את חברו היהודי ושאל אותו האם יש ברשותו סדור. הלה השיב בשלילה, אולם מיד התעשת ונזכר כי בנרתיק התפלגין שלו יש סדור. הוא בקש מבו שיחו להמתין מעט ויצא להביא את הסדור מרכבו החונה בחניון בית החולים, ועד מהרה שב ובגידו הסדור.

היהודי שמח בסדור שקבל, אמר את הברכות במתינות כשמידענו עונה אחריו אמן בכונה, ואחר השיב את הסדור לבעליו. הלה נטל ממנו את הסדור ופנה לצאת למשרדו, אלא שבטרם הספיק להכנס לחדר הפתיעו מאן דהו וחסף את הסדור מידו...

"נפלאות הן דרכי ה'", סכמו השנים בהתפעלות לאחר שנקשרו קצוות הספור, "מפליא לראות כיצד סובבה ההשגחה העליונה את כל הפרטים, כדי שמחד יוכל אותו יהודי מתחזק להתחיל בקבלתו הטובה, שמכאן ואילך בודאי תלגה אותו לכל חיי, ומאידך תזכה נשמה יהודית גלמודה להפטר מהעולם כדרך שראוי לנשמה יהודית להפטר; מתוך אמירת ודוי ופסוקי היחוד כנהוג".

חדרי החולים היהודים, מעודד את רוחו של זה, מתענג במצבו של אחר ומשמח את כלם בדבורי אמונה ונחמה ובגוונים יהודיים כיד ה' הטובה עליו.

מתקף תפקידו האחראי, קורה לא אחת שהוא מזעק בביללות לשהות בשעת יציאת נשמה של יהודי המאשפז בבית החולים, כדי לעמד לצדו ברגעיו האחרונים. בדרך כלל הוא נקרא כדי להשלים למנון בעת יציאת הנשמה, אולם לא פעם אף מצא את עצמו עומד לבדו לצדו של יהודי גלמוד בשעת יציאת נשמתו; ואמר עמו את סדר הודוי ופסוקי היחוד, ואם צריך אף דואג לו לקבורה יהודית כהלכה.

כך ארע באותו בקר. ר' אורי נקרא בדחופות לאחד מחדרי האשפוז במחלקה הפנימית. בחדר שכב יהודי קשיש וגלמוד. סבר פניו חור וכחוש, וסביב מטתו לא היו משפחה או מכרים. על פי צפופי המכשירים ומראה המדדים המתחילים לרדת, הבין ר' אורי, המוסה במצבים כאלו, כי עליו להתחיל לומר עם החולה את סדר הודוי. אלא שמשוהו מנע ממנו לעשות זאת. בדרך כלל הקפיד לקחת עמו סדור, אולם הפעם שכח. על אף שתמיד זכר את סדר הודוי והפסוקים הנאמרים עמו בעל פה, הפעם, כנראה מחמת הבהילות הוא לא הצליח להזכר...

ר' אורי החל לחפש בין החדרים שידע כי יש בהם מאשפזים יהודים וקוה שיש סדור ברשותו של אחד מהחולים המאשפזים בהם, אולם לא הצליח למצא. כבר עמד להתיאש ולנסות בלי סדור... אף לפתע נתקל באחד מעובדי בית החולים המגיע לעברו ובגידו, לא פחות ולא יותר, סדור.

ר' אורי לא חשב פעמים. לא היה לו הזמן להתנצל ולהסביר... הוא חטף את הסדור מידי האיש ומהר לעבר חדרו של החולה. הוא אמר את סדר הודוי ואת הפסוקים שרגילים לומר בשעה זו, וברגע שסיים - יצאה נשמתו של החולה ושבה לכור מחצבתה. כך זכה אותו יהודי בודד וערירי להשיב את נשמתו לבוראה בכבוד הראוי.

לאחר שסיים לגמול 'חסד של אמת' עם הנפטר, יצא ר' אורי מהחדר. הוא חפש אחר היהודי שממנו לקח את הסדור, וכשמצא אותו החזירו לו בהתרגשות, תוך שהוא מתנצל בפניו ומסביר לו את הסבה

שעת בקר מאחרת במחלקה הפנימית של בית החולים האוניברסיטאי השוכן ברבע סטון איילנד שבניו יורק. הרב אורי קלווהויפט שליט"א, נכדו חביבו של הרבי בעל המאור ישראל מסקולען זי"ע, נראה רץ בבהילות בין החדרים במחלקה, תר אחר דבר מה, אולם אינו מוצא.

היה זה באחת מהשעות הרבות שעושה ר'

ר' אורי לא חשב פעמים. לא היה לו הזמן להתנצל ולהסביר... הוא חטף את הסדור מידי האיש ומהר לעבר חדרו של החולה. הוא אמר את סדר הודוי ואת הפסוקים שרגילים לומר בשעה זו, וברגע שסיים - יצאה נשמתו של החולה ושבה לכור מחצבתה. כך זכה אותו יהודי בודד וערירי להשיב את נשמתו לבוראה בכבוד הראוי.

המעברת המפרסמת המובילה ממנהטן לסטון איילנד

אורי בבית החולים בשל תפקידו. ר' אורי מתגורר בסמיכות מקום לבית החולים, ואחד מתפקידיו הוא ההשגחה על המחלקה הפשוטה במטבח בית החולים. מטבע הדברים הפך להיות נציג העם היהודי בבית החולים... עד מהרה התרחב תפקידו לדאג לכלל צרכיהם הגשמיים והרוחניים של המאשפזים היהודיים בבית החולים, והוא עשה זאת בשמחה ומתוך תחושת שליחות.

כך, בכל בקר מגיע ר' אורי לבית החולים, ואחר שהוא בודק את הנעשה במטבח ומודא שנהלי הפשרות נשמרים בו פדת וכהלכה, הוא ממשיך לסירו היומי בין

ברכות שאינן נענות באמן

המבורך... "רשאי לעשות כן. אמנם האומר 'ברכו' לא יענה אמן על ברכה זו כשהיא נאמרת מפני הצבור.

מקורות ובאורים:

ה'שער אפרים' (שער ד סעיף ו) כתב שפאטר האומר 'ברכו חוזר ואומר 'ברוך ה' המבורך... אחר הצבור, על הצבור לענות אמן אחריו. הפרי מגדים' (או"ח נז א"א א) כתב שכך הנהיג אביו ר' מאיר תאומים בבית מדרשו בלבוב, ובשו"ת 'דבי עקיבה יוסף' (ח"א סי' מג) הביא שכך נהג חמיו ר' הלל ליכטנשטיין מקולומינא. וראה בשו"ת 'דבי עקיבה יוסף' (שם) שכתב שלדעת הלבוש (או"ח קצח א) שברכת הזמן נחשבת ברכה גמורה אף שאין מזכירים בה שם ה', אף לאמירת 'ברוך ה' המבורך' יש דין ברכה גמורה, אף שאין מזכירים בה מלכות, ויש לענות אמן אחריה. ואולם הפרי מגדים' (שם) הכריע שאף לדעת הלבוש אין חובה לענות אמן זו, אלא שאם רצו הצבור לענותה הרשות בידם. וראה במשנה ברורה' (שם ד) שהביא את הכרעת הפרי מגדים:

אמנם האומר 'ברכו' לא יענה אמן אחר ברכת 'ברוך ה' המבורך' כשהיא נאמרת מפני הקהל, כיון שהוא עצמו חוזר ואומר אחריהם 'ברוך ה' המבורך לעולם ועד' (משנ"ב שם, בשם שער אפרים שם). ואולם ראה בשו"ת 'דבי עקיבה יוסף' שם שחמיו רבי הלל מקולומינא כשהיה עולה לתורה היה תחלה עונה אמן אחר 'ברוך ה' המבורך' שאמרו הצבור, ורק אחר כך היה חוזר ואומר 'ברוך ה' המבורך'...

עגית אמן אחר 'ברוך ה' המבורך'...

א. השומע את הצבור עונה "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" אחר אמירת 'ברכו', עונה עמהם, על אף שלא שמע את החזן או את העולה לתורה אומרים 'ברכו'. ואולם אם שמע רק את החזן או העולה לתורה החוזרים אחר הצבור ואומרים "ברוך ה' המבורך..." לא יצטרף לאמירתם אלא יענה אחריהם אמן.

מקורות ובאורים:

כך פסק המשנה ברורה' (נז ב, וראה עוד ברמ"א או"ח קלט ו). המגן אברהם' (נז א) כתב שאף השומע את הקהל עונים 'ברוך ה' המבורך...' לא יצטרף לאמירתם, אם לא שמע אמירת 'ברכו', אלא יענה אחריהם אמן. ואולם ה'באור הלכה' (שם) באר שהמגן אברהם' דבר במקרה שהחזן או העולה לתורה אמרו 'ברכו' בלחש, ולא היו תשעה ששמעו אמירת 'ברכו' מפיהם. ואולם פאטר יש תשעה אנשים ששמעו אמירת 'ברכו', אף המגן אברהם' מודה שיכול להצטרף עם הצבור לאמירת "ברוך ה' המבורך" אף אם לא שמע אמירת 'ברכו'.

ב. מי שענה "ברוך ה' המבורך..." אחר האומר 'ברכו' ורצה לענות אחריו אמן, כשהחוזר ואומר "ברוך ה' המבורך"...

הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א משגיח ישיבת מיר

מדברי מדרן ורבנן על עגית אמן

דודשי אמונים

(קסז כ): "שעגית אמן גם כן מכלל הברכה היא... ועל ידי שעונים אמן עליה הברכה חשובה יותר", שכן אחר אמירת הברכה עדן חסר הברור של האמונה, הנוצר על ידי עגית אמן.

ההקפדה על עגית אמן יכולה להסיר מעלינו את כל הצרות וכל הגזרות. גם אם האדם נמצא חלילה במצב של ירידה; אם נחלש קצת בלמוד התורה ונקיים המצוות וכיוצא בזה, איש איש ונסיונותיו, פאטר הוא עונה אמן בכונה, הוא יכול לחזק ולקבע את האמונה הברורה בלב. בעגית אמן מקבל האדם על עצמו על מלכות שמים, וכפי שפרש רש"י (סנהדרין קיא א ד"ה מאי) שמשמעות עגית אמן היא: "קבלת יראת שמים", והלא גם מצות יראת ה' היא מן המצוות התמידיות.

ברכות רבות כל כך נשמעות מסביבנו. אם רק נקשיב להן יש לנו הזדמנות לזכות בשכר של אמונה, שהוא שכר נצחי הקים לעולם ועד. בענין זה בל נהיה מסתפקים במועט. כל אמן מעלה את האדם בדרגת האמונה, ובעקבות כך גדלה הסיעתא דשמאי המיוחדת שתנתן לו, שבאמצעותה יפתחו לו שערי רחמים ושערי הצלחה ברוחניות ובגשמיות. ואם בענינים גשמיים למדונו חכמים (ראה קה"ר א יג) שמי שיש לו מנה רוצה מאתים, על אחת כמה וכמה שיש לנהג כן לגבי עגית אמן.

מתוך דבריו בכנס 'בני אמונים', י"ז בטבת תשע"ט

כלנו גדלנו על העבדה שאמונה היא היסוד והבסיס של כל יהודי פאטר הוא. אולם יש לדעת כי האמונה היא אף אחת ממש 'המצוות התמידיות' שצריך האדם לעסוק בהן תמיד, והמשנה ברורה' מונה אותן ב'באור הלכה' בתחלת סימן א, בשם בעל ספר 'החנוד'. המעיין שם יראה, שחמש מתוך שש המצוות התמידיות ענינן הוא אמונה בה; רב המצוות שבתפ"ג תלויות בזמן, במקום או במצב מיחד, אף האמונה היא מצוה תמידית ובכל עת שיהיה בה האדם, מקים הוא מצות עשה.

בכל ברכה שאנו מברכים, אם ברכת הנהנין ואם ברכת השבח, קימת המצוה של עצם הברכה, אף קים גם החלק של האמונה. שכן בכך שאני מודה לקדוש ברוך הוא שנתן לי את הלחם או את התפוח, אני מראה שאני מאמין שהוא מנהיג העולם והכל מידו.

כיוצא בזה, אדם קם בבקר ואומר 'מודה אני', יש בכך ענין גדול בדרך פשוט וסוד, אף יש בכך גם ענין ברור של אמונה שהוא מצות עשה דאורייתא - אני מאמין שהקדוש ברוך הוא החזיר לי את הנשמה. מי שחי את האמונה שבכל דבר, הרי הוא מיליאריד! הוא צובר לעצמו מצוות ללא גבול. כלנו יכולים לזכות לכך, אם רק נכריז "דרך אמונה בחרתי" (תהלים קיט ל) ונכניס את האמונה לתוך חיינו.

אמנם אם במהות הברכה יש בטוי לאמונה, בעגית אמן יש הצהרת אמונה ברורה ומפורשת, וכפי שפסק השלחן ערוך' (או"ח קכד ו) שיש לכוון בעגית אמן: "אמת היא הברכה שברך המברך, ואני מאמין בזה". בעגית אמן אחר הברכה מדגישים ומברכים את האמונה הטמונה בברכה ולפיכך אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה יותר מן המבורך". זוהי גם הסבה ליסוד שקבע המשנה ברורה'

אוצרות אמונים

שוב מעלת עניית אמן

כבישת היצר בעניית אמן

חכמים (ברכות נג ב) דמו את העונה אמן לחילים גבורים המנצחים במלחמה. ויש ללמד מן המפקיד לענות אמן זוכה להתגבר על יצרו ולכובשו. שכן לכבישת היצר צריכים גבורה, כפי שמלמדת המשנה (אבות ד א): "איזהו גבור? הכובש את יצרו". רמז לכך: "הכבש יצרו" עולה בגימטריה שש מאות שלושים ושלוש, כמו הגימטריה של המלים "בעניית אמן" (בגדי שש [לרבי רחמים בוכריץ, ליוורנו תרנ"ט] ח"ב דף ג ע"ב).

אף הרבי מסלונים בעל ה'דברי שמואל' אומר שהעונה אמן זוכה להנצל מיד היצר הרע. רמז לכך הביא מהפסוק שאמר יעקב בתפלתו להנצל מיד עשו - המסמל את היצר הרע (בראשית לב יב): "הצילני נא מיד אחי מיד עשו" - נא מיד אחי" ראשי תבות אמן (דברי שמואל וישלח).

תפלת רבים בעניית אמן

עוד אמר הרבי מסלונים בעל ה'דברי שמואל':

בעניית אמן על הברכות שאומר שליח הצבור, נעשה אדם חלק מן הצבור ומצטרף לתפלת הרבים. "כי כשם שאינו דומה חץ זוטור שיורים בקשת לפגז המונף בתותח גדול, כך אין דמיון בין תפלת היחיד לתפלת הרבים" (דברי שמואל' שם).

העולם צריך להתעורר יותר

באחת השנים, בשבת קדש פרשת 'כי תבא', הזכיר הרבי מגור בעל ה'לב שמחה' את דברי המדרש באותה פרשה (דבר ז א): "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים", כשהוא מוסיף ואומר, לאור דברי המדרש: "אולי צריך העולם להתעורר יותר ולידע גדל חשיבות ומעלת עניית אמן; אין יודעים את גדל הזכיה [וואס מ'פארמאגט], דבר גדול כזה פעניית אמן..." (לב שמחה' כי תשא).

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד מערכת העלון החשוב והיקר מזכה הרבים 'בני אמונים' שלום וברכה,

רציתי לשתפכם בגס של ממש שארע עם משפחתנו בזכות ההשתדלות לעניית אמן.

לרגל שבת עליה לתורה בביתו של אחי שיחיה התארחנו בשבת בעיר בני ברק. שכרנו דירה בקרבת מקום לארוע, וכיון שבבילה היינו אמורים לאכל בדירה, לא נפטרונו מהלחץ האפיני לערב שבת... אנו משפחה ברוכה בלעה"ר, וכדי שהשבת תעבר עלינו כתקנה היה עלינו לסדר לפני שבת לא מעט דברים. מטבע הדברים ההתארגנות בדירה זרה מרפבת יותר, כך שלהדלקת הנרות הגענו כשאנו מתשים ועיפים.

מהרתי לצאת לתפלת מנחה בו בזמן שאנתי שתחי' החלה להדליק את נרות השבת. בשעה שהיא ברכה כבר הייתי מחוץ לדלת, אולם על אף שמהרתי מאד, בדחף של רגע החלטתי לשוב ולהפגס לבית כדי להדר ולענות אמן אחר ברכתה, כמנהגי מדי שבוע. בהפנסי הספקתי לשמע את סיום הברכה ועניתי אמן. באינסטינקט פתאומי נכנסתי לחדר שבו הדליקה, הבטתי לעבר הנרות ונחרדתי; זוגתי היתה שקועה בתפלה נרגשת, בעיניים עצומות כמנהגה, ולא הבחינה כלל שהגפרור שעמו הדליקה נתפס בוילון סמוך וגרם לו להתלקח.

בחסדי שמים התעשתי, רצתי מיד, תלשתי את הוילון הבוער, השלכתי אותו לכיור וכביתי את האש תחת הפנים הארמים. בכך בחסדי שמים נמנעה שרפה גדולה ל"ע.

בדרכי לתפלת מנחה הרהרתי במשמעות הדבר, ופתאום הבנתי כי זכינו לראות עין בעין בגס של ממש שהתרחש בזכות אמן. רק משום שהחלטתי להדר ולהקשיב לברכתה של זוגתי ולענות אחריה אמן, יכלתי להבחין באש הבוערת ולכבותה.

למחרת כשדרשתי בשמחת השבע ברכות ספרתי על כך לנוכחים, הזכיר לי אבי שליט"א את הרמז הנפלא שהובא פמה פעמים בעלונכם, שבסדר אותיות הא"ב אחר אותיות א"מ"נ, באות אותיות ב"נ"ס, ללמדך שאחר האמן בא הנס.

תזכו למצוות,
יוסף ב. ירושלים.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

ברכות ואמן במשנת בעל ההלואה

צדיק באמונתו

תמונת האדר"ת

האדר"ת ג' באדר תרס"ה

רבי אליהו דוד רבינוביץ-תאומים המכנה 'האדר"ת', נולד בשנת תר"ג בעירה פיקלין שבליטא, לאביו רבי בנימין שהיה רבה של העירה. עוד בטרם מלאו לו שלוש שנה התמנה לכהן כרבה של העיר פונובז. במשך זמן כהן תשע עשרה שנה, ובשנת תרנ"ד העלה לכהן כרבה של העיר מיר.

בשנת תרס"א עלה לארץ הקודש בעקבות הזמנתו של רבה הישיש של ירושלים, רבי שמואל סלנט, לכהן לצדו. בהגיעו למעונו של הרב סלנט, קם הרב מכסאו ואמר: "הריני מוסר בזה את כסא הרבנות להדרת גאווה". אולם עוד בתי הרב סלנט כארבע שנים לאחר עלייתו לארץ, נפטר, בג' באדר א' תרס"ה. בן ששים ושתיים שנים היה בפטירתו, והוא הובא למנוחת עולמים בהר הזיתים, סמוך לקברו של המהרי"ל דיסקין.

בכשרונו העצום חדש האדר"ת והעלה על הכתב חדושי תורה רבים בכל מקצועות התורה, אולם בצניעותו המפלגת פעל בתחבולות להסתיר זאת מעיני כל. בספרו 'סדר אליהו מונה האדר"ת שמות של שבעים ואחד ספרים שחבר, אולם בפעל רק חלקם יצאו לאור.

ברכות השחר מפמה אנשים

האדר"ת מעיד על עצמו כי כבר מילדותו רחש חבה יתרה לעניית אמן, ומשום כך הקפיד מדי יום לשמע ברכות השחר מפמה אנשים, וכך כתב בספרו 'נפש דוד' (אות כג):

"מאד מאד הייתי נזהר בעניית אמן, עוד מילדותי, ואני אוהב ורוץ בחבה יתרה למצוה זו. עד שכמעט כטבע הוא לי, שהרגלתי בכל יום לשמע ברכות השחר מפמה אנשים. וממני ילמדו כל הרוואה אותי לעשות פן לחבב עניית אמן, אשר בתחלה היו מזלזלים בהם, ולא החשיבו את המצוה הזאת לכלום, ומי זוטור מה שהפליגו חז"ל בשבחה! ובדרך קל כזה יוכל כל אחד לקנות לו עולם הבא, לקיים מצוות למאות, בכל יום בנקל ובלי לאות".